

ἀγκασιούνα ἡ, Ἀπουλ. (Καλήμ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Μέσον πρὸς δημιουργίαν στενοχωριῶν μεγάλων: Ἐν εἴρισκε πλέον ἀγκασιούνα.

ἄγκαστα ἐπίρρ. Κάλυμν. Μεγίστ. ἄγκαστη Ἡπ. (Τσαμαντ.) ἐγαστέ Σάμ. ἔγκαστα Κάρπ. Κύθηρ. Κύπρ. (Γερμασ.) Πελοπν. (Βούρβουρ.) Χίος ἔγαστα Θεσσ. (Ζαγόρ.) ἔγασταν Λέσβ. ἐγκάσι Ἡπ. ἔγκας Ἡπ. ἐγκάς Ἡπ.

Ἐκ τοῦ Ἀραβοτουρκ. *an-kasden*.

Ἐπίτηδες, ἐκ προθέσεως, παρὰ τὴν θέλησιν καὶ εἰς πεῖσμα τινος ἔνθ' ἄν.: Ἐγαστέ μου πῆγ' ἰκεῖ Σάμ. Ἐπῆγεν ἔγκαστα Κύθηρ. Αὐτὰ τὰ κάμνει ἔγαστα Ζαγόρ. Ἐγκαστα τό 'καμε καὶ μοῦ 'κοψε τὸ δέντρο μου Χίος Αὐτὰ τὰ λόγια εἶναι ἔγαστα Ζαγόρ. Ἡρτεν ἄγκαστα τὸ 'ἔδερεν με Κύπρ. Ἀγκαστα σὲ τό 'πα Μεγίστ. Πῆγε ἄγκαστα νῦν τὸν ἀνταμώση Βούρβουρ. Πβ. *κάστελα*.

ἀγκειάζω ἀμάρτ. ἀγειάζω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγκειος.

1) Συνήθως ἀπρὸς. ἀπανεμίζει ἐν σκέπη πνευμάτων καὶ ὑετοῦ: Ἐδῶ, ποῦ καθόμαστε, ἀγειάζει καὶ νὰ μὴν τὸ κουνήσωμε ἀπόπαι. Τὸ μέρος λιγάκι ἀγειάζει. 2) Προσωπ. προφυλάττομαι ἀπὸ ἀνέμου ἢ βροχῆς, σκέπομαι: Ἀγειάξαμε ἐκεῖ 'ς ἓνα βάτο καὶ γλντώσαμε τὴ βροχή.

Πβ. ἀπαγκειάζω.

ἀγκειανεμίζω ἀμάρτ. ἀντζανεμίζω Εὐβ. (Κονίστρ. Κύμ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀγκειάνεμος.

1) Ἀπρὸς. ὑπάρχει σκέπη πνευμάτων, δὲν φυσᾷ, δὲν προσβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἔνθ' ἄν.: Νὰ καθίσωμε παδὰ ποῦ ἀντζανεμίζει Κονίστρ. 2) Προσωπ. προφυλάττομαι ἀπὸ ἀνέμου ἢ βροχῆς, σκέπομαι Εὐβ. (Κύμ.): Τὸ σπῖτι μου ἀντζανεμίζει.

ἀγκειάνεμος ὁ, ἀμάρτ. ἀντζάνεμος Εὐβ. (Κονίστρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγκειος καὶ τοῦ οὐς. ἄνεμος.

Τόπος ἐν σκέπη ἀνέμου, ὑπήνεμος: Νὰ καθίσωμεν παδὰ ποῦ εἶναι ἀντζάνεμος. Κάθισε 'ς τὸν ἀντζάνεμο.

ἄγκειος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀγειος Κρήτ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἄγκειος. Πβ. ἸΒογιατζίδ. ἐν Λεξικογρ. ἀρχ. 5 (1918/20) 163 καὶ ΣΔεινάκ. ἐν Ἀθηνᾶ 38 (1926) 68 κέξ., ἔνθα ὑποστηρίζεται τὸ παρ' Ἀριστοτ. Ζῶων ἱστορ. 8,16 (600^a 16) «ἤδη γὰρ ὠμμένοι πολλὰι χελιδόνες εἰσὶν ἐν ἀγγείοις (γρ. ἀγκείοις) ἐψιλωμένοι πάμπαν».

Ὑπήνεμος, ἐν σκέπη πνευμάτων: Ἀγειο μέρος. Κάτσε 'δῶ ποῦ εἶναι ἄγειο. Πβ. ἀπάγκειος.

ἀγκελόνηα ἡ, Κέρκ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Λυκίσκος τὸ ζυθοβότανον (*humulus lupulus*). Συνών. ζυθόχορτο, χούμελη. [**]

ἀγκιὰ ἡ, Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.)

Ἀγνώστου ἐτύμου. Πβ. καὶ Ἡσύχ. «ἄκα» τὸ ὄξυ καὶ ἄκρον τῆς φάλαγγος.

Ἡ κορυφή τοῦ δένδρου.

ἀγκίδα ἡ, ἀκίδα Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) ἀκ-κίδα Σύμ. ἀκία Κάρπ. ἀτσιδα Λέσβ. Χίος ἀτσιδα Κύπρ. ἀτσιά Κάρπ. ἀτσιά Κύπρ. ἀγκίδα Ζάκ. Ἡπ. (Δρόβιαν. Ζαγόρ. Κόνιτσ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Διδυμότ.) Κύθηρ. Κῶς Μακεδ. (Βελβ. Ζουπάν. Καστορ.) Μήλ. Παξ. Πελοπν. (Λακων. Μεσσ. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Παρνασσ.) Χίος κ.ά. ἀγίδα Δαρδαν. Β.Εὐβ. Θεσσ. (Ἄρτ. Καρδίτσ.) Θράκ. (Κομοτ. Μάδυτ. Σαρεκκλ.) Ἰμβρ. Κεφαλλ. Κρήτ. Σάμ. Σαμοθρ. ἄγκιδα Ἡπ. (Δρόβιαν.) ἄγίδα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀντζίδα Εὐβ. (Κονίστρ. Κύμ. κ.ά.) Πελοπν. (Μεσσ.) Πόντ. (Ἀμισ.) Τσακων. ἀγκίδα Βιθυν. Μακεδ. (Θεσσαλον. Καταφύγ.) Νάξ. (Γαλανάδ.) ἡγκίδα Πόντ. (Ἀμισ.) ἀτζίδα Ἄνδρ. Πάρ. (Λεὺκ.) Σκῆρ. κ.ά. ἀτζήθρα Πελοπν. (Δημητσάν.) ὀντζία Χίος.

Τὸ ἀρχ. οὐς. ἀκίς. Ὁ τύπ. ἀγκίδα ἤδη τὸν 16^{ον} αἰῶνα. Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐρρίνου κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ἀγκίστρι, ἀγκύλη κτὼ. πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,139 καὶ 502. Διὰ τὸν τύπ. ἀγκίδα πβ. ἀσπίδα-ἀσπίθα. Ἐν τῷ ἀτζήθρα ὑπεισηλθὲν ἡ κατάλ. -ήθρα, πβ. μεγκον-νίδα-μεγκοννήθρα.

1) Λεπτὸν καὶ ὀξύ βελονοειδὲς τεμάχιον ἀποσπώμενον ἀπὸ σανίδος ἢ ἄλλου ξύλου κοιν.: Μπῆκε μὲ ἀγκίδα 'ς τὸ χέρι μου κοιν. Θὰ σκιστῇ τὸ σανίδ' κὶ θὰ βγῇ οὐλ' ἀγκίδις Αἰτωλ. Μ' μπήχ'καν δυνὸ ἀγκίδις 'ς τὴ φτέρνα μ' (μπήχ'καν = μπήχτηκαν) αὐτόθ. Οὐλον ἀγκίδις μπαίν'νι 'ς τὰ πονδάρια σ', γι' αὐτὸ οὐλον ματών'νι αὐτόθ. Σέδ'κι μέσ' 'ς τοῦ νύχι μ' μὲν ἀγίδα Σαμοθρ. Εἶναι γεμᾶτο ἀτζίδες τὸ ξύλο Ἄνδρ. Μὲ ὀντζία μοῦ μπήγηκε Χίος. Ἐκεῖνι τὸ κάλι ἐγὶ γιομάκιον ἀντζίδε (ἐκεῖνο τὸ ξύλον εἶναι γεμᾶτον ἀγκίδες) Τσακων. Ἐμπάτσε τὸ δάτυλέ μι νία ἀντζίδα αὐτόθ. || Φρ. Ἀγκίδες καὶ κλωνιὰ δαδιά 'ς τὰ μάτια τῶν ὀχτρῶν μας (ἀρά) Ἡπ. Συνών. ἀγκύλα, σκλήθρα. || Μεταφ. α) Σκάνδαλον, διαβολή, ραδιουργία Κεφαλλ. κ.ά.: Ἐβαλες τὴν ἀγίδα σου γὰ νὰ μᾶς κάμης νὰ σκοτωθοῦμε Κεφαλλ. Ἐβαλ' ὁ διάβολος τὴν ἀγίδα του αὐτόθ. β) Χαρακτηριστικὸν παντὸς ἐνοχλοῦντος, ἐμποδίζοντος, ραδιουργοῦντος καὶ καθόλου ὑπούλου ἢ κακοποιοῦ Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Θεσσ. (Καρδίτσ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Κεφαλλ.: Τί μοῦ γίν'κεις ἀγίδα! Καρδίτσ. Γίν'κι ἀγκίδα Ζαγόρ. Τὸν ἔχω ἀγκίδα (εἶναι ἐχθρὸς μου) Ἡπ. γ) Πᾶν ὅ,τι κεντᾷ ἠθικῶς, οἷον στενοχωρία, ἔρως κττ. Πελοπν. (Λακων.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά.: Κάτ' ἀγκίδα ἔχ' αὐτὸς κὶ οὐλον σ'ντρουχεῖτι (κάποιαν στενοχωρίαν ἢ ἔρωτα ἔχει καὶ ἀνησυχεῖ διαρκῶς) Αἰτωλ. Πβ. ἀρχ. Τιμόθ. ἀμφισβ. 2 «Ἐρως | ... ἢ φρενῶν ἀκίς», Ἀνθολ. Παλατ. 12,76 «πόθων ἀκίδας». δ) Εἰς τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν τῶν τεκτόνων, κοράσιον Ἡπ. (Δρόβιαν. Κόνιτσ.) Θράκ. (Διδυμότ.) Μακεδ. (Ζουπάν. Σισάν.) ε) Ἡ μετὰ νόσον εὐπάθεια τοῦ ὁργανισμοῦ Πελοπν. (Λακων.): Τοῦ 'μεινε μὲ ἀγκίδα. ς) Ὀλίγον τι, μικρά τις ποσότης (δηλὸν ὅτι ἀπὸ τῆς σμικρότητος τῆς ἀκίδος) Κρήτ. Μακεδ. (Καστορ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Παξ.: Ἰδα νερό δὲν ἔχομε Ἀπύρανθ. Μὴ πᾶς κ' ἔχεις νὰ μοῦ δώσης μὲ ἄγίδα μετὰξὶ ἐοντὸ δὲ χρώμα; (ἐοντὸ=αὐτὸ) αὐτόθ. Ἐπῆρα λίγο γρωμί καὶ μὲν ἀγκίδα τυρὶ καὶ πῆα νὰ μάσω ἐλαῖες Παξ. 2) Ἰδίᾳ κατὰ πληθ., ξηρὰ τεμάχια ξύλου χρησιμεύοντα ὡς ἔναυσμα Θράκ. (Ἀδριανούπ.) 3) Πᾶν ὄξυ καὶ αἰχμηρὸν Ζάκ. Κρήτ.: Ἐχει ἀγκίδες τὸ μαχαίρι (ὅταν δηλὸν ὅτι τὸ στόμα αὐτοῦ εἶναι διακεκομμένον) Ζάκ. 4) Τὸ σιδηροῦν ἀγκύλιον τοῦ ἀδρακτίου, ὁ κεκαμμένος ὀβελίσκος Σαλαμ. 5) Ἀκανθα καθόλου Ζάκ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κρήτ. κ.ά.: Ἀγκίδες ἔχουν τὰ βάτα Ζάκ. β) Αἱ ἀκανθαὶ τῶν περυγίων καὶ ὀστέων τοῦ ἰχθύος Κάρπ. 6) Παρωνυχίς Ἡπ.

